

Preek laatste zondag 2018

Lieve gemeente,

Op een dag als vandaag waarop we onze overleden dierbaren gedenken, dan kunnen we ons afvragen, waar zij zijn.

Waar zijn onze doden?

Waar gaan ze heen, wanneer ze (zoals we dan zeggen) het tijdelijke voor het eeuwige verwisselen.

Gaan ze naar een plek waar alle overledenen zijn en gaat iedereen daar naartoe?

Of is er nog een laatste oordeel, waarin ons leven wordt beoordeeld?

En zien wij elkaar later weer terug op de een of andere manier?

Het zijn vragen die opkomen wanneer we nadenken over de eeuwigheid of over de hemel.

We weten het antwoord niet.

Want op deze vragen bestaat geen antwoord.

We kunnen alleen maar gissen of hopen of vrezen.

We maken beelden, voorstellingen, hoe het zou kunnen zijn en daar kunnen we dan aan vast houden als troost.

En om het vol te houden zonder die ander.

De Bijbel heeft geen eenduidige en altijd geldende boodschap over eeuwig leven.

En ook de opvattingen die er waren veranderden.

Zo werd het denken over *eeuwig leven* veranderd in: denken over *hoe – te – leven*.

Alsof de Bijbel ons verlangen naar eeuwig leven, omzet in een verlangen naar waarachtig leven.

Het Bijbelse beeld van de hemel is veel groter dan de manier waarop wij doorgaans geloven in het hiernamaals.

Hemel is de plaats van God en op die manier het tegenovergestelde van de werkelijkheid zoals wij die veelal ervaren.

Preek laatste zondag 2018

Goddelijke ruimte buiten onze wereld.

Geloof in de hemel betekent dat we ons die hemel nooit kunnen voorstellen.

Want die overstijgt onze voorstelling.

Als we in een hemel geloven dan doen we dat niet omdat dit zo'n logisch en voor de hand liggend idee is, maar omdat wij zo'n onlogisch idee nodig hebben.

Zo'n onvoorstelbare plek.

Omdat wij niets weten van datgene dat buiten ons leven ligt.

We zoeken op deze manier naar mogelijkheden en naar beelden om hierover te praten, over datgene waar we ons geen voorstelling en geen beeld van kunnen maken.

Ook in de tijd van de Bijbel gebeurde dit.

We hebben het verhaal erover gelezen bij Marcus.

Hoe Jezus waarschuwt voor een grote verwoesting.

In de tijd dat Marcus zijn evangelie schreef was die verwoesting er ook al geweest.

In het jaar 70 was Jeruzalem en was de tempel verwoest door de Romeinen en was een groot deel van de bevolking gedood of gevlucht. Het betekende het einde van het tot dan toe bestaande jodendom waarvan de tempeldienst het middelpunt was.

Hoe moest het nu verder?

Ook de mensen toen zullen zich afgevraagd hebben of dit allemaal, deze grote verwoesting, zomaar kon en of God dit allemaal zo zou toelaten.

Want het kan toch niet zo zijn dat dit grote kwaad ongestraft zou blijven.

Zolang er mensen zijn hebben ze geloofd en gehoopt dat er eens recht zou geschieden.

Dat de boosdoeners er niet mee weg zouden komen.

Dat er een eindoordeel zou zijn waarbij ieder geoordeeld zou worden naar zijn en haar daden.

Waar recht gesproken zou worden en het kwade zou worden gestraft en het goede en onschuldige beloond.

Zo is het geloof in een hemel en in een eindoordeel, een 'laatste oordeel' ook in de Bijbel terecht gekomen.

Het geloof dat God zelf zal komen om recht te spreken.

In het Oude Testament stelden de profeten zich dit komen en oordelen van God niet voor op een science fiction-achtige manier, maar zij stelden zich die voor in de gestalte van een mens die zou komen.

Een mens die totaal nieuwe wegen zou gaan.

Ezechiël bijvoorbeeld noemt hem een echte *goede* herder, die de leiding zal overnemen van al die brutale, zichzelf verrijkende herders.

En Daniël ziet iemand als een mensenkind die 'op de wolken' komt, oftewel iemand met goddelijk gezag.

Het is het beeld waar Marcus aan denkt wanneer hij schrijft over de komst van de Mensenzoon, die op de wolken zal komen en zijn mensen om zich heen zal verzamelen.

Want wie anders dan Jezus van Nazareth, de onschuldig vermoorde rechtvaardige, zou deze nieuwe mens, deze goede herder beter kunnen zijn.

Vandaar ook dat de evangelisten deze eindtijd beschreven in hun verhalen over Jezus.

Men maakte in die tijd gebruik van de beelden en overtuigingen die men toen had over het ingrijpen van God in de geschiedenis.

Teksten die dienden om elkaar te bemoedigen en een hart onder de riem te steken: wacht maar, het komt goed.

Waarmee men wilde zeggen: niet onrecht, geweld en bedrog zullen het laatste woord hebben in de geschiedenis van de mensen.

Onze geschiedenis heeft geen open einde en bestaat ook niet uit toevalligheden, we mogen blijven geloven dat er een grond is die ons draagt en een stem die ons roept.

Wel zit onze mensen-geschiedenis vol van onschuldig bloed en vol onrecht dat nooit is rechtgezet.

Dat maakt het allemaal lastig om te blijven geloven dat het eens goed zal komen.

Als we om ons heen zien hoe het goed gaat met de slechteriken en hoe wij onze eigen geliefden moeten missen, dan kunnen we gaan twifelen aan de diepere zin van dit alles.

En dan kan de belijdenis van zo'n finale beoordeling, zo'n omvattend eindoordeel, ons troosten.

Een verwachtingen scheppende troost.

Want het wordt ons op het hart gedrukt, dat niet onrecht, geweld en bedrog het laatste en definitieve woord zullen hebben in de geschiedenis van God en mensen, maar wel goedheid, schoonheid, liefde en trouw.

En we mogen geloven en hopen dat geen mens tevergeefs heeft geleefd en dat niemand voor niets is gestorven.

In de bijbel gaat het steeds om de vraag: Hoe wil je leven: als iemand die slechts ten behoeve van zichzelf leeft, waarbij alles alleen ten dienste van het eigen ik en het eigen gewin staat.

Of als iemand die zich ervoor inzet om deze aarde te bewerken en te bewaren, ten dienste van de mensheid en ten dienste van degene die je op je weg in het leven tegenkomt.

De verhalen over het eindoordeel zijn menselijke, stamelende beeldtaal over Wie en wat groter is dan wijzelf.

Preek laatste zondag 2018

Maar deze beelden roepen ons wel op tot de goede keuze: hoe wil je leven in deze wereld die van God is.

En wat ons rest bij de laatste grens van de dood is om ons over te geven aan het niet-begrijpen, aan het onbekende of aan de Onbekende, dat wij niet begrijpen, maar dat ons grijpt en begrijpt.

Met de woorden van Marijke de Bruijne:

*Aan het einde van het leven
neemt Gods Geest de laatste adem
in haar grote waaien op.*

*Onze geest wordt weer verenigd
met God die haar gegeven heeft.*

*En wat er blijft
wordt in lucht en aarde opgenomen
voor leven dat opnieuw ontstaat.*

Niets gaat verloren.

Amen